

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

СМЈЕР: СПОРТСКИ

РАЗРЕД: ТРЕЋИ

Ниво постигнућа: B2

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 3

ГОДИШЉИ БРОЈ ЧАСОВА: 108

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

Циљ наставе страног језика је да ученици овладају стандардним књижевним и свакодневним говорним и писаним језиком до нивоа који ће им омогућити да се (у говору и писању) служе тим језиком приликом споразумијевања с људима из других говорних подручја, те да се преко језика који уче упознају са културом и начином живота изворних говорника, што доприноси ширењу сазнања и опште културе, развијању интелектуалних способности, моралних и естетских вриједности, изграђивању свијести о улози језика у повезивању народа и стварању толерантних односа према припадницима других културних заједница. Савремена настава страног језика треба да оспособи ученика за самостално и цјеложивотно учење. Овај циљ се може реализовати кроз разне облике рада на развијању самосталног, сарадничког и тимског учења, стратегија и техника учења и оспособљавања ученика за самовредновање и самооцјењивање. Ученике треба подстицати на размишљање, заузимање става, изношење мишљења, анализу и синтезу предоченог усменог или писаног текста.

Ученици би на овом нивоу требало да разумију главне идеје сложеног текста са конкретним и апстрактним темама укључујући техничке дискусије у својој области специјализације, могу да разговарају са одређеним степеном спонтаности и флуентности са говорницима чији је матерњи језик енглески, што омогућава разумијевање обје стране без улагања напора и да напишу јасан, детаљан текст на велики број тема и да објасне, са свог становишта, одређене теме пружајући аргументе за и против.

ПРЕГЛЕД ТЕМАТСКИХ ЦЈЕЛИНА

Тема	Оквирни бр. часова	Садржаји Ученици ће учити и/или понављати о наведеним темама:
Young people	8	Млади (слободно вријеме, пријатељство, школа дружење, љубав, проблеми и сукоби)
Family	8	Породица (лични подаци, чланови породице, становање, познаници, посјете, дописивање)
Personality	10	Карактерне особине (типови личности, психологија личности, анализа личности)
Society	8	Друштво (начин живота, култура, друштво, традиција, односи у друштву)
Contemporary life	8	Савремени живот (актуелна збивања, медији, интеркултурализам, интернет услуге, језик, куповина)
Health	8	Здравље (здравље, болести, повреде, зависност, здрава исхрана, спорт)
Climate and weather	8	Клима и вријеме (временска прогноза, временски услови, непогоде и катастрофе)
Science and technology	8	Наука и технологија (истраживачи и проналазачи, научна и технолошка достигнућа)

Leisure activities	8	Слободно вријеме (млади и њихова интересовања, спорт, музика, медији)
Education	8	Образовање (школске институције и системи, школовање, испити, врсте/избор занимања)
Travel	8	Путовања (путовања, празници, распуст, превозна средства, смјештај)
Environment	8	Заштита околине (природа, екологија, еколошки покрет и организације), клима, временска прогноза, временске непогоде

У табели је дат оквирни број часова за реализацију неке теме. Наставник ће приликом планирања и припремања за наставни процес, узимајући у обзир факторе попут нивоа постигнућа ученика, нивоа комплексности наставне теме и сл, одредити број часова који је потребан за реализацију појединих садржаја у оквиру неке теме. Преостали часови су предвиђени за три писмене провјере путем писања састава и два теста, и друге облике писмених провјера постигнућа.

Предложене теме су обавезни дио садржаја Наставног плана и програма, али немају обавезујући карактер што се тиче редослиједа наставних цјелина нити повезивања поједине тематике с предложеним језичним структурама, што значи да их не треба схватити као градиво предвиђено за једну лекцију у уџбенику.

Оперативни циљеви / Исходи	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>ЧИТАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ</p> <p>Ученици ће моћи/знати да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумију чланке и извјештаје који се тичу савремених проблема у којима аутор заузима одређено становиште, - разумију савремену прозу, - самостално читају сложене текстове проналазећи битне детаље као и да идентификују садржај и важност вијести, чланака и извјештаја, инструкције и упозорења, под условом да могу поново да прочитају теже дијелове текста, - прочитају и схвате основно значење кореспонденције из подручја властитог интереса, - разумију тему, тон, језички регистар неког документа. <p>СЛУШАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ</p> <p>Ученици ће моћи/знати да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумију дужи говор и предавање који су изнесени стандардним говором и да прате сложеније дискусије под условом да је тема позната, 	<p>Ученици ће учити и/или понављати и користити:</p> <p>WORD LEVEL</p> <p>Articles</p> <p>Nouns (conversion NV) (pluralia tantum) (collective nouns)</p> <p>Pronouns (ONE) (Indefinite pron.) (SO as verb object) (impersonal use of personal pronouns)</p> <p>Determiners</p> <p>Numbers (0 in different context)</p> <p>Adjectives (participles used as adjectives and as nouns) (comparison of equality/inequality)</p> <p>Adverbs (conversion AA) (adverbs ending in -ly with change of meaning)</p> <p>Prepositions</p> <p>Conjunctions</p> <p>Verbs</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modal verbs and expressions (with Perfect Infinitive) (would/used to) - Tenses (present, past, future tenses), (The Future Perfect Tense) - Passive Voice (present, past, future tenses) - Imperative - Participles - Subjunctive - Gerunds and infinitives (object + inf.) 	<p>Корелација са предметима који се изучавају у 3. разреду гимназије. Знања која се стичу у оквиру ових предмета доприносе бољем и успјешнијем развијању вјештина и побољшању постигнућа у области изучавања страног језика.</p>

<p>- разумију вијести и већину радио или других емитованих програма који се баве садашњим проблемима ако су изнесени стандардним језиком,</p> <p>- разумију већи број филмова у којима се користи стандардни дијалект,</p> <p>- препознају различите ставове, мишљења, околности у току интеракције,</p> <p>- разумију стандардни, говорни језик о познатим и непознатим темама које се срећу у личном, друштвеном или професионалном животу (бука, неадекватна језичка структура или идиоми могу утицати на разумијевање).</p> <p>ГОВОР</p> <p>Ученици ће уз разумљив изговор и интонацију моћи/знати да:</p> <p>- разговарају са изворним говорницима течно и спонтано, како би се омогућила нормална интеракција, показујући велики степен осјећења и да изразе личну важност догађаја и искустава (могу активно да учествују у дискусијама у оквиру познатог контекста, о темама везаним за лични интерес и да појасне своје становиште),</p> <p>- изражавају своје мишљење пружајући битна објашњења, аргументе и коментаре,</p> <p>- дају детаљан опис ствари који се лично тичу особе која прича проширујући идеје аргументима за и против,</p> <p>- припреме презентацију, наглашавајући важне дијелове и детаље (могу самостално да причају без припреме),</p> <p>- логички и хронолошки једноставно говоре о стварима које познају, изнесу и образложе лични став, препричају причу, филм или књигу.</p> <p>ПИСАЊЕ</p> <p>Ученици ће моћи/знати да:</p>	<p>- Phrasal verbs</p> <p>- causative 'have'</p> <p>WORD FORMATION</p> <p>SENTENCE LEVEL</p> <p>- Word order</p> <p>- Sentence types: clause of purpose, result clauses, participle clauses</p> <p>- Question Tags</p> <p>- Reported Speech (Sequence of Tenses)</p> <p>- Relative clauses (reduced relative clauses)</p> <p>- Conditional clauses – 0,1,2,3, mixed conditional, (Unless)</p> <p>- Inversion after 'neither', 'nor', 'so'</p> <p>- Dummy IT</p> <p>- Idioms</p> <p>Literature (до 20 страница текста)</p> <p>2. Jack London, <i>White Fang</i> (excerpt)</p> <p>3. George Orwell, <i>Animal Farm</i> (excerpt)</p> <p>4. William Shakespeare, <i>As You Like It</i> (excerpt)</p> <p>5. Graham Greene, <i>The Third Man</i> (excerpt)</p> <p>6. William Golding, <i>Lord of The Flies</i> (excerpt)</p> <p>7. Jane Austen, <i>Pride and Prejudice</i> (excerpt)</p> <p>8. Sue Townsend, <i>The Secret Diary of Adrian Mole</i> (excerpt)</p> <p>9. Readers, level B2</p>	
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - примијене правописна правила и користе знакове интерпункције, - напишу писма наглашавајући лични значај догађаја и искустава, - напишу текст преносећи новости и изражавајући лични став надовезујући се на нешто што су други написали, - напишу детаљан и јасан текст на разне теме од личног значаја, сажимајући информације и аргументе из разних извора, - напишу јасан текст о некој књизи, филму или представи, - пишу извјештаје и да дају разлоге који подржавају тему или су против ње као и да сажимају информације из више извора. 		
---	--	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ

На почетку школске године наставници треба да упознају ученике са системом рада и оцјењивања. Поред контролних радова, писмених радова, тестова, диктата и домаћих задатака, оцјењује се ученикова активност на часу. У том смислу би требало избјегавати класично усмено испитивање ученика, већ оцјену из усмене провјере извести на основу ученикове продукције и интеракције у току реализације задатих активности на часу. Уколико ученик није активан и не одговара на професорово подстицање да се укључи у рад одјељења, професор га може усмено испитати и на тај начин провјерити и вредновати његово знање. Приликом оцјењивања ученичких постигнућа наставници треба да праве дистинкцију између наученог и усвојеног градива. Научено градиво је везано за препознавање одређених глаголских форми, док усвојено градиво подразумијева тачну употребу одређених глаголских форми у контексту. Када је ријеч о вокабулару, научено градиво се односи на учениково познавање значења ријечи, док усвојени вокабулар подразумијева употребу ријечи у различитим контекстима. У том смислу се усвојено градиво вреднује више од наученог. Настава енглеског језика у средњој школи је оријентисана на когнитивно учење. Приликом реализације наставног процеса паралелно се развијају вјештине усмене и писане комуникације. То значи да се пажња подједнако обраћа развоју свих језичких вјештина: слушању и читању у оквиру разумијевања, говорној интеракцији и продукцији, те писању.

Програм првог страног језика намијењен је четворогодишњем образовању и васпитању у гимназијама свих смјерова и представља континуитет у односу на наставу енглеског језика у претходним разредима. Трећи разред представља наставак развијања језичких вјештина код ученика уз понављање и утврђивање основних језичких, граматичких, морфо-синтаксичких структура које су рађене у претходним разредима уз одређено проширивање. У реализацији наставног процеса, у средишту пажње је ученик и процес учења. Наставник није више једини извор знања и треба да упућује ученике да користе друге изворе знања и како да уче.

Атмосфера на часу треба да буде опуштена и радна, јер таква атмосфера дјелује подстицајно на ученике. Код ученика треба развијати демократске и емпатичке особине, као и самопоуздање и независност, кооперативност, културу дијалога, толерантност, разумијевање и уважавање различитости, мултикултуралности и плурилингвализма. Настава страних језика

у гимназији има хуманистичку оријентацију. У наставном процесу, матерњи језик треба користити што је мање могуће, тј. само у ситуацијама када је то крајње неопходно. Наставник треба да води рачуна да наставу реализује тако да је прилагођена различитим нивоима постигнућа ученика у одјељењу, као и различитим стиливима учења, да користи разне савремене методе, средства, облике рада и активности.

Слушање и разумијевање - Наставник треба да користи што разноврсније снимљене аутентичне материјале за слушање с циљем оспособљавања ученика да разумије природан говор. Савремене уџбенике за енглески језик прате одговарајући снимљени аудио материјал за чију провјеру разумијевања постоје предвиђене активности и задаци у уџбеницима или радним свескама.

Читање и разумијевање - За развијање ове вјештине треба користити разноврсне изворне текстове уз кориштење одговарајуће технике читања. Разумијевање текста се може провјеравати за вријеме или након читања. За провјеравање разумијевања прочитаног текста треба користити разноврсне вјежбе типа допуњавања, повезивања, избора понуђеног одговора, одговора на питање и сл. За ове двије вјештине је потребно истаћи да ученици на овом нивоу не морају разумјети цијели текст од ријечи до ријечи, али је потребно да разумију текст у глобалу и идентификују потребну информацију у тексту.

Говор - Препоручују се активности које омогућавају стварну размјену знања, информација, идеја, мишљења, било да се ради о активностима дијалошког или монолошког типа. Пожељно је да у активностима учествује што више ученика (рад у пару/групи).

Писање - За развијање ове вјештине може се користити писање на задату тему и писање на слободну тему. Ученицима треба указати на важност самог процеса писања и писменог изражавања. Писани текст треба да има одговарајућу форму, лексику, те граматичку, правописну, и интерпункцијску тачност. Као писмене провјере постигнућа ученика могу се користити: диктат, писање састава, есеја, описа, извјештаја, писама, молби, биографија, попуњавања формулара и сл. У настави енглеског језика, за учење граматичких структура се препоручује индуктивни приступ. Ученици из низа предочених примјера идентификују језичке структуре и уоче правила која касније примјењују у пракси. Граматичке структуре се уводе постепено и примјењују на великом броју вјежбања базираних на реалним ситуацијама. Препоручује се писмена и усмена провјера усвојености вокабулара и граматике у контексту, а не директним испитивањем значења ријечи и знања граматичких правила. Понављање већ познатих структура омогућава да ученици утврде оне дијелове које нису најбоље савладали у претходном периоду. Познавање граматичких правила није циљ наставе енглеског језика, стога не треба тражити од ученика да их репродукују већ да их правилно употребљавају.

Лексика је један од битних елемената у учењу страног језика. За објашњавање нове лексике, наставници треба да користе контекстуални приступ. Ученике треба подстицати на усвајање парадигми ријечи и колокација. Наставници треба да припремају разноврсне активности за циклично понављање већ обрађене лексике. Код исправљања грешака, наставник треба да буде обазрив. Ученике не треба прекидати због грешака које праве у току усменог излагања. Наставник треба да укаже на њих по завршетку излагања. У писаним радовима, наставник треба да означи врсту грешке. Када је то могуће, треба пружити прилику ученицима да сами исправе своје грешке. Домаћи рад, као наставак рада у школи, омогућава ученику континуитет у усвајању презентованог градива.

Израда пројеката је веома корисна за ученике у настави енглеског језика. Оваква активност омогућава развијање самосталности и одговорности код ученика. Пројектни задатак треба да је јасно дефинисан, са детаљним упутством за израду и прилагођен способностима ученика. Ученици могу реализовати пројектни задатак индивидуално, у пару или у групи (што зависи

од плана рада наставника и договора између ученика и наставника). Завршетак рада на пројекту представљају презентације које ученик/пар/група реализују на часу. Презентације могу бити разноврсне - зидне новине, постери, излагања праћена слајдовима, видео презентације, итд.

Лектира – је предвиђена за сва четири разреда и у складу је са захтјевом за осамостаљивање ученика и њиховим оспособљавањем за информативно читање. Будући да је циљ лектире да се ученици оспособе да разумију текст на страном језику и да се осамостале у раду, обраду лектире не треба изједначавати са интензивном обрадом текста из уџбеника, нити треба текстове предвиђене за лектиру читати на часу. Ови текстови су предвиђени за самосталан рад ученика код куће и за сумирање тог рада на часу. Вријеме које је потребно за обраду лектире на часу (разговор, дискусија, анализа, излагање, мишљење, опис) одређује наставник у склопу редовног планирања и програмирања свих сегмената наставног процеса.

Праћење, вредновање и оцјењивање Праћење, вредновање и оцјењивање ученика је континуиран и сталан процес у настави енглеског језика. Наставници прате, вреднују и оцјењују ученике путем усмених и писмених провјера постигнућа.

-Усмене провјере постигнућа се врше у току реализације наставних садржаја на часовима, тј. рада у пару, у групи и индивидуалног рада ученика. Наставник редовно прати и записује запажања о правилном изговору, јасном изражавању, правилној употреби граматике, богатству вокабулара, начину изражавања, сналажењу у разним ситуацијама. У току полугодишта, наставник треба да оцијени ученика према способностима за учествовање у говорној интеракцији и за усмено излагање.

-Писмене провјере постигнућа се реализују кроз низове задатака објективног типа, тестове, контролне радове, диктате и вишеминутне провјере постигнућа, писање слободних или састава на задату тему, расправа и извјештаја. Приликом вредновања и оцјењивања води се рачуна о правопису, јасном изражавању мисли, логичком излагању идеја, граматичкој тачности, богатству вокабулара, конструкцији реченица, организацији текста. У току школске године се реализују три писмене провјере путем писања састава и два теста.

ИСХОДИ УЧЕЊА Ученици трећег разреда гимназије треба да савладају, у говорној и писаној комуникацији, програмске садржаје дате у наставном плану и програму, развијајући и унапређујући истовремено све језичке вјештине. Ученици би на овом нивоу требало да разумију главне идеје сложеног текста са конкретним и апстрактним темама укључујући техничке дискусије у својој области, могу да разговарају са одређеним степеном спонтаности и флуентности са говорницима чији је матерњи језик енглески, што омогућава разумијевање обје стране без улагања напора и могу да напишу јасан, детаљан текст на велики број тема и да објасне, са свог становишта, одређене теме пружајући аргументе за и против.